

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 48.

Költ: Bétsben, Sz. Iván Havának (Juniús) 25-dik
 napján 1802-dik Elszendőben.

B é t s.

Egy itt megfordúlt idegen Úr, nem győzött
 eléggé tsudálkozni azon, hogy Bétsben annyira
 felkapták most, az Angliai Akadémiát megjárt
 magyar nadrágot, és magyar tsizmát, úgy hogy
 azt minden rangú, és rendű emberek egyre vise-
 lik már; sőt a' magyar tsizmát sokan még a' ha-
 risnyán (striflin v. német kaptzán) fellyül is hord-
 ják, a' melly viselet ha szinte rendesnek tetszik
 is, a' hozzá nem szokott szemeknek, 's ha szinte
 némelly vékony szabású lábszár, úgy jár is a' tág
 magyar tsizma szárába, mint a' mozsárút a'
 mozsárban, tsak ugyan talál követőre.

L 11

Magyar Ország.

Közzöljük mind Deákúl, mind Magyarúl Ná-
dor-Ispányunk Ő Királyi Hertzegségének azon
fontos beszédét, melyet a' Királyi Propozísiók-
nak Május 13-dik napján lett által vétele után,
a' Tekintetes Státusoknak, 's Rendeeknek közös
Ülésében tartott, és a' mely már az Ország Di-
áriumában is bé vagyon írva.

Intellexarunt I. S. et Ordines, tum ex Au-
gust. Imperatoris ac Regis Oratione, tum ex Be-
nignis Propositionibus Regiis, sapientissimam, pa-
ternamque Suae Majestatis providentiam impri-
mis in id intentam esse, quod fundamentum, et ba-
sis est Societatis Civilis, et Imperii: videlicet
securitatem externam, ut hac constabilita, eidem
fundamento felicitatem quoque internam super-
struat. Nemo ignorat, illam esse Socialis pacti
vim et animam, ut vires et voluntates, ad mutu-
am defensionem conjungantur. Nam neque fa-
cultates, earumque possessio, nec libertas, nec
vita ipsa singulorum tuta esse possunt, nisi con-
tra vim, et invasionem sufficiens, prompta, ef-
ficaxque defensio procuretur.

Quicumque his Civilis Societatis commodis
perfrui vult, ad eorum tuitionem conferre de-
bet. Sed in hoc varia est, pro societatum indo-
le ratio; et Regnum Hungariae suam peculiarem
propriamque habet. In hac pars aliqua ad ipsam
Constitutionem referri videtur; sed quia Sua Ma-
jestas Sacratissima, sicut occasione faustae Coro-
nationis sponndit, Constitutionem Regni salvam
et intemeratam servare vult, nihil adversus hanc
desiderat; et si quacunque ratione ad aliquam co-

gitationem, quae Constitutionem Regni laederet induci posset: Ego, qua primus Regni Magistratus, ac inter Regem et Status Mediator, sicut sancte voveram, nihil intermitterem, et fraternam quoque dilectionem in auxilium vocarem, ut precibus meis praejudicium antevertam.

Sed mihi Constitutionem expendenti, modus tantum conferendarum virium, et is in aliqua parte ad eam pertinere videtur, non quantitas; haec enim pro ratione temporum non tantum internis viribus, sed quae minantur externis, quoque admetienda est.

Scio Ego ex lege Patria, non omnes Classes Civium contributioni annuae esse obnoxias; sed et illud puto omnes mecum sentient, ad eorum, qui contribuunt sapientiam providentiam pertinere, ut de illis qui contribuunt sublevandis adjuvandisque cogitent.

Si vera, quam ipsum sociale vinculum de poscit, charitate ducentur, vias modosque facile reperient, et ubi aequitas ipsa svadebit, in illis objectis levamen adferent.

Non intermittemus Suae Majestati vias, modosque aperire, quibus internae vires augeri possunt, ut sicut ex una parte plus confertur, ita ex altera, plus virium, per commercii adjumenta adfluat: ut justitia celerior, et ideo etiam minus sumtuosa sit, et creditum nationis increseat, exorabimusque Suam Majestatem Sacratissimam, ut in his Benignitate et gratia adjuvemur.

Gravia haec sunt magnique momenti, sed si falsum privatae utilitatis studium remotum, si in deliberationibus moderata gravitas observata fuerit, et juste et sapienter, et quantum indoles

objetorum admittet, celeriter nos perfecturos con-
fido.

Ego ex parte mea nullum laborem defugio,
et mea sincera Consilia in commune conferam,
in eo adlaborabo, ut ostendam quantopere mi-
hi emolumenta, dignitas, decor Regni hujus cor-
di sint, atque ita fiduciam quam erga me testa-
ti sunt II. S. et O. confirmem.

„Mind Felséges Urunknak a' Státusok előtt tar-
tott beszédéből, mind a' kegyelmes Királyi Proposi-
tziókból megértették a' T. Státusok és Rendek,
hogy Ő Felségének bölts, és Atyai gondoskodása
leginkább a' külső bátorság fenn tartására tzelez,
a' mi mind a' polgári társaságnak, mind a' Biro-
dalomnak állan-~~to~~ fundamentoma, hogy tudniillik
ezt jó lábra állítván, a' belső bölcdogságot is er-
re építse.”

„Ki ki tudja, hogy a' társasági öszve-~~szö~~-
vetkezésnek lelke és ereje abban áll, hogy min-
den ember egymást egybe kaptsolt erővel, s egy-
gyes akarattal igyekezzen óltalmazni: mivel sen-
kinek sem jószága, sem annak bírtoka, sem ma-
ga az élete nem lehetnek bátorságban, hanem
ha az erőszak, és megtámadás ellen, minden-
kor készen van az elegendő, és hathatós ólta-
lom.”

„Minden a' ki a' polgári Társaság ezen hasz-
naival élni kíván, tartozik azoknak óltalmazásá-
ra is valamit fordítani. De erre nézve egygyik
Társaság egy, másik más módot szokott felven-
ni, a mint mindeniknek a' természete hozza ma-
gával: Magyar Ország is ebben különös, és tu-
lajdon módot tart. ~~U. e. k.~~ némelly réfze úgy lát

szédekben, mind tselekedeteikben a' Vallás parantsolatihoz alkalmaztassák magokat, a' gondoskodások alá bízott lelkek tsendességét, boldogságát munkálódják, és soha olyan dolgokba magokat ne avassák, mellyek reájok nem tartoznak, eltávoztatván ez által minden alkalmatosságot, mellyet a' Vallás ellenségei a' tsúfolódásra fordíthatnának. — Hathatóson fogjuk inteni a' Vallás szolgait, hogy magokat szorossan az Apostolok intéséhez tartsák, 's nem csak beszédek, hanem példájok által béplántálják a' hívek szívében azon engedelmességet, mellyel a' világi Hatalmasságnak tartoznak.

Azon lelki pásztorok között, kikre az újjrendelések után az újj Dioecesisek bízattak, vagynak sokan olyanok, kik a' Szent Székhez való ragaszkodásoknak, álhatatoaságoknak, virtusoknak nyilvánosságos jeleit adták, 's a' Mi kívánságunkra készek voltak önként lemondani elébbeni hivataljaikról. Vagynak közöttök olyanok is, a' kik csak most hívattattak először az Úr Házában való szolgálatra; de a' kik, a' mint bizonyosokká tettünk felőlök a' reájok bízott nyájról szoralmatoskodni fognak. Végre vagynak olyanok is, kik nem régiben Érsekségeket, Püspökségeket bírtak, még pedig úgy, hogy azokban nem Mi általunk tettettek, következésképpen a' kik nem az Ekklésia, 's a' Szent Szék egygyeségéhez képest viselték magokat, de a' kiket mi, a' mint tudjátok atyai érzékeny szeretetünkkel mind untalan nógattunk, hogy az Ekklésia kebelében térnének vízfza. Legyetek tsendességben Szolga-társaim, ezek is megbékéltek a' Szent Székkel, 's azután állíttattak bé hivataljaikba. A'

kedés segédelme által több erőnk jöjjön, hogy az igasság gyorsabban, és így kevesebb költséggel szolgáltatódjon ki, és a' Nemzet hitele öregbedjen. Esedezni is fogunk Ő Felségének, hogy ezekben minket Királyi jóvoltával, és kegyelmével segítsen."

„Terhes és fontos dolgok ezek: de ha a' magunk hasznának tsalfa szeretetét félre tesszük, ha a' tanátskozásokban nyomoson, 's mérsékelve megyünk; úgy elhiszem, hogy igasságosan, böltsen, és a' mennyire az elő fordulandó dolgoknak természeti megengedi, gyorsan is fogjuk dolgainkat végezni."

„Részemről semmi fáradságot nem sajnálok, 's jó szívből származott javaslásaimat a' köz jóra fogom intézni, és azon igyekezem, hogy megmutassam, mennyire szívemen fekszik nékem ezen Országnek boldogsága, méltósága, és fényessége, hogy így azt a' bizodalmat, mellyet erántam a' T. Ttátusok, és Rendek megbizonyítottak, tovább is megerősíttsem."

Pozsonyból Junius 11-dikén. Azon nevezetes Ülésben, melly Junius 3-dikán tartatott, jelen volt a' Felséges Császárné, a' Májlanti Fő Hertzeg Ferdinánd, Ferentz, és Ferdinánd Fő Hertzegekkel egygyütt a' Galérián, a' hová Tekintetes Rhédey Lajos Úr, Szathmár Vármegyei Követ, mint Commissárius rendeltetett, Ezen Ülésben, azon Nagy Erdemű Követeken kívül, kik a' 46 számú Hírmondóban előfordulnak, igen fontosan hozzá szóllottak az akkor fenn forgott dologhoz. Ítéző Mester Atzél, Szerdahelyi, Majthényi, Puky, Vitéz, Gróf

Desöffy, Szathmáry, Márfásy, Fay, Hertelendy, Ujlázy Nagy Erdemű Követ Urak, másokkal egygyütt, ámbár már előre, mind magok közt, mind circuláris Sessiókban (Ülésekben) meghányták vetették ezen igen nevezetes dolgot.

Uj-Lubjóról Junius 4 dikén. Az ide való savanyúvíz nem esmeretes még annyira a' Hazában, mint valósággal érdemlené azt, ilyen hatásos erejű víznek betses vólta. Bővölködik Hazánk az áldott természetnek majd minden javaival. Minden részeiben ennek, más 's más kintseit rakta le, ez a' jól gondoskodó Anya, egyszer mind arról is gondoskodván, hogy minden környéknek fekvéséhez illendő áldást osztogasson, A' meleg térségeken termelzi az életet, a' tellyes szemű búzát 's a' t. 's ugyan ezen földekre bízza, hogy teremjenek dinnyét, a' hévségben eltikkadt szorgalmatos munkásnak megeléjztésére. A' szívet vidámító bór termő helyeinek, a' Haza kebeleiben széllyel szórt hegyeket mutatja ki. Tágos mezeinken legelteti a' nyájakat, puztáinkon a' a' tsordákat, méneseket 's a' t. Folyóvizeinkben bőséggel tenyésztetí a' halakat; 's ezen Határszélen lévő hegyekkel tsak nem elborított résznek, (ámbár első tekintettel azt gondolná is az ember, hogy erről elfelejtkezett,) olly szép, és hasznos adományokat mért ki, mellyek közelebbről megvizsgáltatván, Hazánk más javaival, az elsőség rangjáról bátran vetekedhetnek. Ide rejtette legfélébb kintsét, a' pénznek való értzet, a' vasat, 's egyéb ásványokat. Fát eleget rendelt a' bértzek allyaira; kevés lapályain, kevés de sikeres gabonát nevel, 's finom lennel vonja bé a' porhanyós földet; mellyből

serény lakosi, mind a' férjfiak, mind a' deli természetű fejeérszeméllyek egyre fonják, 's szövök a' jó tartós vázsnat. Sőt ha némelly javait láttattott is az adakozó természet megvonni ezen hideg környéktől, megtagadván tőle a' gyümölcs bőséget, úgy látszik eléggé kipótolta azt más részről, a' hegyeknek, völgyeknek gyönyörködést elrendelése által, a' mellyekbe vagy elevenítő híves forrásokat, vagy savanyú vizeket rejtgetett, munkás lakosinak elevenítő jutalomul. Ezen a' környéken lakik végre, maga a' megtestesült egészség, az életnek legfőbb jutalma, melly az ide való lakosoknak vidám ábrázatjokon ülven, gyönyörködtetik ezek az idegent csak rájuk való nézéssel is. Egy vidéke sinsz talám Hazánkna, a' melly általjában yévén olly eleven ábrázatú, 's egészséges lakosokkal ditsekedhetne, mint ez a' tályék, a' Szepesség. Eanek külömbkülömbféle hegyei, azokról a' meszszire való elátások, a' Kárpatus hegyeinek álmélködásra méltó felemelkedése a' fellegek felett, arról a' lenézés! annak kies völgyeiben a' legritkább alpesi plánták az ölnyi magasságú hórákások szomszédjában, lejjebb a' harsogó vízzuhanások, a' hol a' sebes folyóvíz sok ölnyi magasságról való lerohanásának zugogása miatt megsiketül az ember, 's nem hallhatja mellette lévő társának tellyes erejéből való kiabálását is; ide alatt éppen a' Kárpatus töviben ismét a' savanyú víz források, azok körül a' kellemetes virágos rétek, 's onnan a' feltekintés a' Kárpatus pompásan felemelkedett közfálira; — mind ezek megígézik az embert, 's elragadják érzéseit. Valóban megérdemlenék ezek a' ritka szépségű tályékok,

hogy magyar pennával, elevenen leíratatnának!!
 — Sok helyen vagynak itt savanyú vizek, egy-
 mástól különböző erejűek, és hathatóságúak,
 de mind azok között, ide számlálván a' Bártfai
 mőstanában elhíresedett savanyú vizet is, min-
 den ahoz értő, és részre hajlás nélkül ítélő Or-
 vosok tanubizonyossága szerint, leghathatósabb e-
 rejű az ide való úgy nevezett Új-Lubjai savanyú
 víz. Megvizsgálta ezt tavaly Khémiát tanító
 Pesti Profeszszor Kietabel Úr, egy Udvari Kom-
 misszióznak jelenlétében, és leírta ennek kivált-
 képpen való tulajdonságait, 's erejét. — A' víz-
 nek hasznos erejét tapasztalják, kiváltképpen az
 elgyengült inakból származott betegségekkel baj-
 lódó emberek, a' kik ennek hathatóságát az inak
 rugó erejeknek vizsgálásában szemlátomást
 tapasztalják. — Ha lehet hozzá szólni, és va-
 lamennyire ítéletet hozni a' száj-íz után a' sava-
 nyú vizekről, úgy az Új Lubjai, minden Magyar
 Országai savanyú vizek között; sőt az Erdélyi
 borvizek között is, (borvíznek nevezik Erdélyben
 a' savanyú vizet) leg első rangot érdemel. Én
 éltem a' Füredivel, éltem a' Bartfeldivel, sok
 ízben ittam helyben Rudnói borvizet is, de ol-
 lyan erejét, szelzít, az ivás közben egyiknek
 sem tapasztaltam mint ennek, ha pedig még hoz-
 zá teszszük azt is, hogy ennek van valamely kel-
 lemetes íze, és savanyúsága, a' melly az ivását
 könnyűvé, sőt kívánatossá teszi, már úgy az el-
 sőség a' Lubjói savanyú vízé. Így ítélnek felő-
 le mind azok, a' kik már más savanyú vizekkel
 éltek, és azok után ezt próbálták. — Örökös
 kár, hogy ezt a' nagy kintset a' természet, olly
 félre való helyen rejtette el. Egyébaránt igaz az,

hogy ezen szép tályéokra nagyon illik ez az áldás. Ez a' savanyú víz Lötsetől gyalog vagy lóháton mintegy hat órányira fekszik, észak, és napkelet között, kotsin megtart egy nap ide jönni, mert az útja, olly köves, darabos, rút, mint a' Poéták Helikon hegyi forrás kútjának, sokszor megbánja az ember Lötsetől idáig, kívátna kotsin van, hogy ide indúlt, de ha egyszer ide ért, minden vilzontagságot kész az ember elfelejteni, ebben a' gyönyörű völgyben, melly Görök Ország Tempéjével verekedik, 's a' jó savanyú víz mellett. Két felől a' kies völgy mellett, melly Lubjóig nyúlik, magos fenyő fákkal bennött hegyek emelkednek fel, a' mellyek az ide gyűlidenceknek múlató helyül szolgálnak. Vagy-nak itt számos lakó helyek a' vendégek számára készítve, úgy szinte ferdő szobák is. — Említést érdemlő dolog az, hogy az új vendégeket legelőször is, egynehány, itt a' hegyen lévő magos, és vastag fenyő fáknak szemlélésére szokták felvezetni, de a' mellyek valóban méltók is a' megnézésre. Álmélkodva szemlélik mindenek, ezeknek mind magosságokat, mind vastagságokat. Hetet láttam én ezek között, 's többnyire mindeniknek vastagsága több, körül mérve három ölnél. Egy ezek között többől leván vágva, 's azután fűrészelve, jóval több ennek a' Diametere (közép általmérője) egy ölnél; öt száz hetven-négy karikát számláltam meg a' keresztbe elfűrészelt fának közép pontja körül a' kérgéig. A' közönséges állítás szerént esztendőnként két karikával szaporodik a' fenyő fák belső szalkakarikák, e' szerént 287 esztendeig nevededett ez a' rettentő nagy fa. Úgy is állanak ezek a' vén

fák a' több magas fenyő fák között, ha az ember egy magas által-ellenben lévő hegy tetejéről szemléli őket, mint a' városbeli tornyok az apróbb épületek között. —

Olasz Ország.

Rómából Május 22-dikén. Tegnap érkezett ide egy Kurír Nápolyból, azzal a' tudósítással, hogy a' Sárdíniai Király rövid nap ide fog jönni minden hozzá tartozó Udvari embereivel egygyütt, és mind addig Romában marad, míg Olasz Országban Pedemontium elvesztése által vallott kára ki nem pótolódik.

Májlándból Május 15-dikén A' szomszédságokból hozzánk érkezett tudósítások szerint, azon földindulás miatt, mely Május 12-dikén ezen a' környéken szomorúan tapasztaltatott, Cremona, Soncino és Orcinovo városai, legtöbb károkat szenvedtek. Cremonában különösen rettentő volt ez, a' hol sok Templomok megghasadoztak a' nagy erő miatt, sok roppant tornyokat annyira megingatott, hogy minden szempillantásban az azoknak ölzve dülésekből következhető veszedelmek szorongattak bennünket. Genuában, Mantuában, Roverodóban is tapasztaltatott ez, még pedig mindenütt ugyan azon egy idő, 's óra tályban, de semmi kárt szerentsénkre nem okozott, Mantuában egy kéményt döntött le. Megjegyzésre méltó, hogy míg a' földindulás tartott, addig a' tenger legnagyobb tsendességben volt.

Francia Ország.

Párisból Május 31-dikén. Egy kisdéd, de a' foglalatjára nézve igen fontos könyv jött most

ki Párisban, a' melly sok könyves boltokban árútatik, 's sizer felett való figyelmeztességet gerjesztett a' Párizsi lakosokban. A' tzmje (titulusa) ezen könyvnek ez: Bonneville Ayrál gondolkozásai a' felől; miképpen kellene Bonapártét megjutalmaztatni. Előszámlálja ezen kis munkájában Bonneville Ayrál, (ki a' 14-dik Félbrigadában Batálion Komendánsa) a' Fő Konzul nevezetes viselt dolgait, hozzá adván azokhoz az illendő magasztalást, 's személlye tulajdonságainak előszámlálását. Végre így fejezi bé munkáját: Kívánom, hogy a' Frantzia Nemzet, Bonapárté Nápóleont Galliának (Frantzia Országának) első Császárává tegye, és hogy az, ezta' fírói fira szálló Méltóságot, (kivévéen a' Leány ágra való szállást) az ő Famíliájának adja által. — A' Fő Konzul egy Fő Katona Tisztet küldött Stratzburgba, a' rendkívül való Török Követ elfogadására. Sok Generálisok küldődnek el mostanában Párisból ilyen forma követtségbe. — Az itt a' híre, hogy midőn a' Státus Tanáts Bonapárténak, a' fírói fira szálló Konzulság elfogadását ajánlotta, ő ezt a' ízót fírói fira szálló tulajdon kezeivel törölte ki az ajánlásból. —

Anglia.

Londonból Május 23-dikán. Egymást érik nálunk a' nagy, 's pompás bálók, 's vendégeskedések a' békesség örömére, a' tartja magát a' nagy Méltóságok közzül sizerentsébbnek, a' ki jobban megkülömböztetheti magát másnál, a' bé-

kesség bálja, v. békeesség mulattsága adásának módja, és fényessége által. Száz ezerekbe is kerülnek itt némelly ilyen venlégségek!! — A több jó, 's elegyes módik között, mellyek itt mostanában közönségessé lettek, említésre méltó az, hogy a' másokat ok nélkül rágalmazók, hamis hírbe keverők, kényszerítve nek közönséges helyen a' templomban, a' község jelenlétében megkövetni azt a' személyt, a' kit zabolátlan nyelvekkel betsületekben megsértettek. A' napokban vólt erre egy példa. Ez ugyan a' nagy városokban ritkább hiba az emberek között, a' hol nem ügyelhetnek annyira egymásra a' lakosok, de annyival közönségesebb hibája az apróbb városoknak, mellyekben az emberfzóllás idő töltésbeli mulattsága általánfogva — kivált a' szép nemnek. — Az Északi Ámerikai Státusok megértvén, hogy napnyúgoti Ámerikában a' Domingóba ovezett Frantzia seregek között valamelly ragadó nyavalya, vagy kórságos hideglelés uralkodik, olyan parantsolatot ad ak ki minden kikötő helyeikben, hogy azokba Frantzia hajókat egyenesen béevezni ne engedjenek a' Komendánsok, hanem ha már, a' bévett szokás szerént, mint a' pestises tartományból jövők, 40 napig vesztegeltek a' kikötő hely előtt. Ez a' Frantziákra nézve kedveilen parantsolat, minthogy elégséget onnan igyekeztek a' sereg számára szállítani. — Nem ok nélkül hányja veti az elméjét a' Londoni Ministerium is azon, hogy Toussaintot mi módon lehetne igyekezetében meggátolni, ha tudniillik a' Frantziák szerentségek nem lehetnének az ő letsendesítésében; mert ha o Sz. Domingóban felállíthatja a' Feketek Respublikáját, a'

mire törekedik, akkor az Anglusok napnyúgati birtokaik (Kolóniáik) is veszedelemben forognak. Még Toussaintnak a' mint mondják 100 ezer ember van, és ha szinte meggyőztetik is ő a' Frantziák által, belételek 20 esztendő, míg Sz. Domingó ismét vízfőz-állíttathatik régi virágzó állapotjába. Legközelebb, előhozódván Sz. Domingó a' Parlamentomban, így szóllott a' nagy tudományú, 's okos ítélletételeiről esmeretes Lord Castlereagh, hogy Sz. Domingónak hajdani állapotjába való vízfőz helyheztetése, belé kerül a' Frantzia Kormányfőeknek 200 millió forintjába.

Elegyes Levelek.

Konstántzinápolyból Május 10. dikén. Mily helyt kimozdult helyéből azon első kis hajós sereg; melly az Egyiptomi tengerre rendeltett vígyázatra; tüstént készen volt a' második is; melly 3 második rangú hajókból áll; de még ez, Betsiktás fokánál vasmatkákon várja a' kievezésre való parantsolatot. Egyiptomnak politikai körülállása még most is csak a' régi lábon áll; a' pestis ugyan öly nagy pusztításokat téstén azon a' tályékon; hogy az Alexandria-i, 's Rosettei őrizetek, a' várakon kívül kényszerítetnek táborozni. Smírnába is békapott már, sőt Konstántzinápolyban szomorú nyomait is hagyta. — Macedóniában valamelly rabló tolvaj sereg tsopörtözött mostanában öszve, melly az Athos hegye felé nyomult, hogy az ott fekvő gazdag Görög Klástromokat kirabolja; de már ezeknek vezedelmes törekedések semmivé tétetett a' Salonikai hely.

taftó Basa által. — A' pártos Georgi Osman Basa, újra nagy erővel Adrianopolis felé vonúlt, a' kinek szándékát Ali Basa nem csak megakadállyoztatta, hanem már gyakorta meg is verte őtet, úgy hogy az Albániai vele felzendült Törökök, előre képzelvén a' dolog rozsfz kimenetelét, már elpártoltak tőle. Sokat ígér Ali Basa magának a' felől is; hogy az ilyen rablók ellen bátorságba helyezteti az ország útakat.

Cádizból Május 6. dikan. Andalusia partjain nyughatatlankodtatták mostanában, sőt nagyobb részént el is foglalták a' tengeri tolvajok az ott lévő hajókat. Azok, a' kik a' kezekbe kerültek; de azután valami módon ismét megszabadultak, azt bezzélik, hogy a' tengeri tolvajok Olaszul beszéltek, és Spanyolul.

Cádizból Május 21. diken. Amerikának némelly déli, 's északi tartományaiból megérkeztek hajóink sok Kolóniákból hozott portékákkal, 's majd 9 millió piaszterrel. Reményljük, hogy három hét múlva ismét újabb hajóink érkeznek 20 millió piaszterrel. Mind a' kereskedő Publikum, mind az idegen tartományokban lévő költsönözöink nagyon várják az említett hajókat, hogy a' mostani mostoha körülállásokhoz képest, mellyeket a' hadakozás, 's annak következései okoztak, magokon segíthessenek.

Grätzből Junius 5. diken. A' múlt hónapnak 31. diken, valamelly katonáné egy himlős leánykát szült, a' kinek jó fajtájú veres himlői külömb-külobbféle nagyságuk, ritkásak, 's már mintegy kilentz naposok lehettek a' testén. Az

anyja terhes korában savanyú ételnél egvebet nek ehetett, a' szülés előtt pedig kilentz nappal azt sem kívánt beteges állapotja miatt. A' gyermek csak 3 ferály óráig élt, igen gyenge lévén a' himlőzéssel öltve-köttetett betegség kiállására; az anyja pedig hamar felgyógyult.

Tudósítás.

Még a' múlt esztendőbe kihirdettetett a' M. Újságokba, hogy egy Falusi Orvos Pap tizmű munkát szándékozom Magyar nyelven kiadni előfizetésre; de mivel elegendő számmal nem voltak az előfizető Urak; mind ez ideig elhalasztottam a' kiadását. Az alatt haszonra akarván az időt fordítani, hozzá adtam a' Hóltak láttzók megelevenítése, némelly hírtelen halált okozható veszedelemből való kiszabadítás módját, némű p. o. veszett kutya marás, mérég vétel, gombos tő, és más egyéb ilyeneknek lenyelése, megégés, 's a' t. Mind ezek, minthogy a' munkát nevelték, az árrá is nevelkedik egy Rh. forintig; és így a' tavaj megkérettetett, és most újra kérve lévő előfizetést bévévő Urak ahoz méltóztassanak intézni, Francon küldvén hozzám mentül elébb, vagy pénzeket, vagy számokat a' magokat jelentő Uraknak. Azoknak azonban, a' kik pénzeket tavaj elküldötték, a' tavaj jelentett árron adódik. Írtam Tatában Junius 4-dikén 1802.

Zay Sámuel T. N. KomáromVármegye Physicusa, és a' Jenai Míner. Tudós Társaság Tagja. m. k.